

Kapitel 1

Hvor skal vi begynde den her fortælling? Jeg ville ønske, jeg kunne sige, at vi begynder med begyndelsen, men jeg ved jo ikke, hvor den begynder. Lige så lidt som alle andre kender jeg de *egentlige* årsags-sammenhænge i mit eget liv.

Begynder fortællingen, da jeg indså, at jeg kun var den fjerdebedste fodboldspiller i klassen? Da Basse, min bedstefar, viste mig tegningerne – sine egne tegninger – af La Sagrada Família? Da jeg tog mit første sug af en cigaret og hørte min første sang med Grateful Dead? Da jeg læste Kant på universitetet og troede, jeg havde forstået det? Da jeg solgte min første klump hash? Eller begyndte den, da jeg kyssede Bobby – som faktisk er en pige – eller da jeg første gang så det lille, rynkede væsen, som skreg op mod mig, og som skulle få navnet Anna? Måske var det, da jeg sad i stanken i Fiskerens baglokale, og han fortalte, hvad han ville have mig til at gøre. Jeg ved det ikke. Vi laver vores egne historier med hoved og hale og en opdigtet logik, så livet kan se ud, som om det har mening.

Så jeg kan lige så godt begynde hér, midt i forvirringen, på et sted og på et tidspunkt, hvor skæbnen for en tid syntes at tage sig en pause, at holde vejret. Da jeg et øjeblik tænkte, at jeg er på vej og alligevel er nået frem.

Jeg steg af bussen midt om natten. Kneb øjnene sammen mod solen. Den slæbte sig hen over en ø ude i havet mod nord. Rød og mat. Som mig. Bag den lå der mere hav. Og bag det lå Nordpolen. Måske var dét et sted, hvor de ikke ville finde mig.

Jeg så mig omkring. I de tre andre verdenshjørner skrånede lave bakkekamme ned mod mig. Rød og grøn lyng, sten og spredte klynger lavstammede birketræer. I øst løb landet ud i havet, fladt som en pandekage og stenet, i sydvest var det, som om det var skåret af med en kniv, der hvor havet begyndte. Omkring hundrede meter over det blikstille hav begyndte et plateau af åbent landskab, som strakte sig indefter. Finnmarken. Stregen sluttede her, som bedstefar plejede at sige.

Den hårdtstampede grusvej førte hen mod en klynge lave huse. Det eneste, som stak en smule op, var kirketårnet. Jeg var vågnet i bussen, idet vi kørte forbi et skilt med navnet Kåsund, nede ved søen, ved bådebroen. Og jeg havde tænkt: "Hvorfor ikke?" og trukket i snoren over vinduet, så stopskiltet oppe over buschaufføren var blevet tændt.

Jeg tog min habitjakke på, tog min lædertaske og begyndte at gå. Pistolen i jakkelommen slog mod hoften. Lige ind mod knoglen, jeg havde altid været for tynd. Jeg

stoppede og trak pengebæltet under skjorten længere ned, så sedlerne dæmpede slagene.

Der var ikke en sky på himlen, og luften var så klar, at jeg havde følelsen af at kunne se langt. Så langt øjet rækker, som man siger. Finnmarken skulle efter sigende være smuk. Jeg ved sgu ikke rigtigt. Er det ikke bare sådan noget, folk siger om ugæstfrie steder? Enten for at prale og tillægge sig selv en barskhed, en indsigt, en overlegenhed, sådan som folk også praler med at holde af ubegribelig musik eller ulæselig litteratur? Jeg havde også selv gjort det. Og tænkt, at det måske kompenserede for i hvert fald nogle af de egenskaber ved mig selv, som ikke var gode nok. Eller måske er det bare ment som en trøst for de få, som er henvist til at bo der: "Her er så smukt." For hvad er det smukke ved det her flade, monotone, karrige landskab? Det er Mars. En rød ørken. Ubeboelig og ildevarslende. Det perfekte gemmested. Forhåbentlig.

Grenene i en klynge træer ved siden af vejen foran mig bevægede sig. I næste nu sprang en person over grøften og ud på vejen. Min hånd ville automatisk gribe efter pistolen, men jeg holdt den tilbage, det var ikke en af dem. Fyren her lignede en joker, der var sprunget direkte ud af et spil kort.

"Godaften!" råbte han til mig.

Han kom imod mig med en mærkelig, vuggende gang, så hjulbenet, at jeg kunne se vejen fortsætte mod bygden mellem hans ben. Men da han kom nærmere, så jeg, at det ikke var en hofnars hue, han havde på hovedet, det

var en samehue. Blå, rød og gul. Den manglede bare bjælderne. Han havde støvler på af lyst skind, og den blå dynejakke havde sorte lapper og huller, hvor der stak et gulligt fyld ud, som mere lignede glasuld end fjer.

“Undskyld, jeg spørger,” sagde han. “Men hvad er du for en?”

Han var mindst to hoveder lavere end mig. Ansigtet var bredt, grinnet var bredt, og øjnene lidt skråtstillede som hos en asiat. Havde man sammenlagt samtlige de klichéforestillinger, som osloboer har om udseendet på en same, var man endt med ham her.

“Jeg kom med bussen,” sagde jeg.

“Det så jeg. Jeg hedder Mattis.”

“Mattis,” gentog jeg langsomt for at vinde nogle sekunder til at udtænke et svar på hans næste, uundgåelige spørgsmål.

“Hvem er du så?”

“Ulf,” sagde jeg. Det navn kunne vel være lige så godt som alle andre.

“Og hvad skal du i Kåsund?”

“Bare på besøg,” sagde jeg og nikkede hen mod den lille håndfuld huse.

“Hvem skal du besøge?”

Jeg trak på skuldrene. “Ikke nogen specielt.”

“Er du fra Vildtnævnet eller prædikant?”

Jeg ved ikke, hvordan folk fra Vildtnævnet ser ud, men jeg rystede på hovedet og strøg hånden igennem mit lange hippiehår. Jeg skulle måske få det klippet på en mindre iøjnefaldende måde.

“Undskyld, jeg spørger,” sagde han igen, “men hvad er du så?”

“Jæger,” sagde jeg. Det må have været det med Vildtnævnet. Og det var for så vidt også lige så sandt, som det var løgn.

“Nå? Skal du på jagt her, Ulf?”

“Det ser ud til at være udmærket jagtterræn.”

“Ja, men så er du en uge for tidligt ude, jagtsæsonen starter ikke før 15. august.”

“Er der et hotel her?”

Samen lo højt. Han harkede og spyttede en brun klat ud, som jeg håbede var snus eller skrå eller sådan noget. Klatten ramte jorden med et højt klask.

“Et pensionat?” spurgte jeg.

Han rystede på hovedet.

“Campinghytter? Værelser til leje?”

På telefonpælen lige bag ham var der opklæbet en plakat med et danseorkester, som skulle spille i Alta. En by, som altså ikke kunne ligge særlig langt væk. Måske skulle jeg først være stået af bussen der.

“Hvad med dig, Mattis?” sagde jeg og klaskede en myg, som stak mig i panden. “Du skulle vel ikke have en seng, jeg kan låne i nat?”

“Jeg fyrede op i ovnen med sengen i maj. Vi havde en kold maj.”

“En sofa? En madras?”

“En madras?” Han slog ud med hånden mod de lyngklædte vidder.

“Ellers tak, men jeg kan godt lide tag og vægge. Jeg

må se, om jeg kan finde et tomt hundehus. Godnat.” Jeg begyndte at gå hen imod husene.

“Det eneste hundehus, du finder i Kåsund, er det der,” råbte han med det der faldende, klagende tonefald.

Jeg vendte mig om. Hans pegefinger var rettet mod bygningen foran husene. “Kirken?”

Han nikkede.

“Er den åben midt om natten?”

Mattis lagde hovedet på skrå. “Ved du, hvorfor der ikke er nogen, der stjæler i Kåsund? Fordi der ikke er noget at stjæle ud over rensdyr.”

Med et overraskende graciøst hop sprang den lille, trinde mand over grøften og begyndte at traske gennem lyngen. Vestpå. Mine pejlepunkter var solen i nord, og at kirker – ifølge min bedstefar – ligger med tårnet mod vest, uanset hvor i verden man tager hen. Jeg skyggede for øjnene og så på terrænet, som lå foran ham. Hvor helvede havde han tænkt sig at gå hen?

Måske var det, fordi solen skinnede, og det alligevel var midt om natten og fuldstændigt stille, men der var noget underligt forladt over bygden. Husene så ud, som om de var blevet bygget i en fart, uden omtanke eller kærlighed. Ikke at de ikke så solide nok ud, men de gav mere indtryk af at være nogens tag over hovedet end egentlige hjem. Praktiske. Vedligeholdelsesfri plader mod vind og vejr. Bilvrag uden nummerplader i haverne, som ikke var egentlige haver, men indhegnede jordstykker med lyng og birketræer. Barnevogne, men ikke noget lege-

tøj. Kun nogle få huse havde gardiner eller tildækkede vinduer. De andre, nøgne ruder reflekterede solen og forhindrede indsyn. Som solbriller på nogen, der ikke vil have deres sjæl gransket alt for nøje.

Kirken var ganske rigtigt åben. Det vil sige, døren bandt, så den åbnede sig ikke så villigt som i andre kirker, jeg har været i. Kirkeskibet var usædvanligt lille, udstyret med kun det nødvendige, men også smukt i al sin enkelhed. Midnatsolen lyste glasmosaikkerne op, og over alteret hang den sædvanlige, udpinte Jesus på korset foran et triptykon med David mod Goliat samt Jesusbarnet på sidefløjene og Jomfru Maria i midten.

Jeg fandt døren til sakristiet i siden bag alteret. Jeg ledte skabene igennem og fandt to præstekjoler, en gulvskrubbe og en spand, men ingen altervin, kun et par æsker med oblater påtrykt 'Olsens bageri'. Jeg fik gumlet fire-fem af dem i mig, men det var som at spise trækpapier, de udtørrede mundhulen og svulmede så meget op, at jeg til sidst måtte spytte dem ud på den avis, der lå på bordet. Den fortalte mig – hvis det var dagens udgave af Finnmark Dagblad – at det var den 8. august 1977, at protesterne mod udbygningen af Altaelven tog til, hvordan amtsborgmester Arnulf Olsen så ud, at Finnmark som det eneste amt med grænse op til Sovjet følte lidt sikrere nu, hvor spionen Gunvor Galtung Haavik var død, samt at der endelig var udsigt til bedre vejr her end i Oslo.

Stengulvet i sakristiet var for hårdt at ligge på, og kirkebænkene var for smalle, så jeg tog præstekjolen med mig ind bag knæfaldet, hængte min jakke over

alterskranken, lagde mig på gulvet og anbragte læder-tasken under hovedet. Jeg mærkede noget vådt ramme mig i ansigtet. Jeg tørrede det væk med hånden og så på mine fingerspidser. Det var rustrødt.

Jeg så op på den korsfæstede, som hang lige over mig. Så indså jeg, at det måtte komme fra himlen. Hullet tag, fugtighed, farve fra ler eller jern. Jeg vendte mig om, så jeg ikke lå på den ømme skulder, og trak præstekjolen op over hovedet for at lukke solskinnets ude. Jeg lukkede øjnene.

Sådan. Ikke tænke. Lukke alt ude.

Lukket inde.

Jeg rev præstekjolen væk igen og snappede efter vejret.

Fandens også.

Jeg blev liggende og stirrede op i loftet. Lige efter begravelsen, når jeg ikke kunne sove, havde jeg taget valium. Jeg ved ikke, om jeg havde udviklet en afhængighed, men det havde i hvert fald gjort det vanskeligt at sove uden. Nu var det alene et spørgsmål om at være udmattet nok.

Jeg trak præstekjolen op over mig igen og lukkede øjnene. Halvfjerds timer på flugt. Et tusinde og otte hundrede kilometer. Et par timers søvn på tog- og bussæder. Jeg burde være udmattet nok.

Så prøver vi gode tanker.

Jeg prøvede at tænke på, hvordan alt havde været før. Før før. Men det ville ikke komme frem. I stedet kom alt det andet. Manden klædt i hvidt. Lugten af fisk. En sort pistolmunding. Glas, som blev knust, faldet. Jeg

skubbede det væk, rakte hånden ud og hviskede hendes navn.

Og så kom hun endelig.

Jeg vågnede. Lå helt stille.

Noget havde prikket til mig. Nogen. Forsigtigt, som for ikke at vække mig, men blot forsikre sig om, at der var nogen under præstekjolen.

Jeg koncentrerede mig om at trække vejret regelmæssigt. Måske var der stadig en chance, måske havde de ikke opdaget, at jeg var vågnet.

Jeg listede min hånd ud til siden, indtil jeg kom i tanker om, at jeg havde hængt jakken med pistolen over altersranken.

Forskellen på en amatør og en professionel.

Kapitel 2

Jeg fortsatte med vejrtrækningen og mærkede pulsen falde til ro. Min krop havde erkendt, hvad hovedet endnu ikke var nået frem til: At hvis det havde været dem, så havde de ikke prikket til mig. De havde bare trukket præstekjolen af mig, forsikret sig om, at det var den rigtige person, og pebret mig mere til end fordærvet kålgryde med fårekød.

Jeg trak forsigtigt præstekjolen væk fra ansigtet.

Det ansigt, som kiggede ned på mig, havde fregner, opstoppennæse, et plaster i panden og lyse øjenvipper over et par usædvanligt blå øjne. Over ansigtet strittede en tæt, rød hårpragt. Hvor gammel kunne han mon være? Ni år? Tretten? Jeg anede det ikke. Jeg er dårlig til alt, som har med børn at gøre.

“Du kan ikke ligge her.”

Jeg så mig omkring. Det lod til, at han var alene.

“Hvorfor ikke?” sagde jeg med grødet stemme.

“Fordi mor skal vaske gulv der.”

Jeg kom på benene, rullede præstekjolen sammen, tog jakken fra alterskranken og kunne mærke, at pistolen

stadig befandt sig i lommen. Smerterne skar i min venstre skulder, da jeg tvang den ind i jakken.

“Er du sydlænding?” spurgte drengen.

“Det kommer an på, hvad ‘sydlænding’ betyder.”

“Bare at du kommer fra et sted syd for her.”

“Alle kommer fra et sted syd for her.”

Drengen lagde hovedet på skrå. “Jeg hedder Knut og er ti år. Hvad hedder du?”

Jeg skulle til at sige noget andet, før jeg blev enig med mig selv om gårsdagens version. Ulf.

“Hvor gammel er du, Ulf?”

“Gammel,” sagde jeg og strakte nakken.

“Mere end tredive?”

Døren til sakristiet gik op. Jeg vendte mig om. En kvinde kom ind, standsede op og blev stående og kiggede på mig. Det første, som slog mig, var, at hun var lidt ung af en rengøringskone at være. Og at hun så stærk ud. Blodårerne var synlige på underarmen samt hånden, som holdt spanen, hvorfra vandet skvulpede over. Hun var bredskuldret, men havde en smal talje. Benene var skjult under en gammeldags, sort, plisseret nederdel. Det andet, der slog mig, var håret. Det var langt og så mørkt, at lyset fra de høje vinduer fik det til at glitre. Det var tæmmet af et enkelt hårspænde.

Hun begyndte at gå igen og kom hen imod mig i sko, der smældede mod gulvet. Da hun kom tæt nok på, så jeg, at munden var smuk, men med ar efter hareskår på overlæben. Det virkede næsten unaturligt, at hun, som var så mørk i hud og hår, skulle have så blå øjne.